

فواید مرگ‌اندیشی

پندهای مسجدی

تدوین و نشر:

بنیاد مجازی آبادگران مساجد

www.aabadgaran.ir

مرگ، واقعیتی است که روزی هر انسانی با آن مواجه می‌شود؛ شاید دیر یا زود داشته باشد اما هیچ استثنایی در ابتلای به آن، وجود ندارد: «كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ ثُمَّ إِلَيْنَا تُرْجَعُونَ» (عنکبوت: ۵۷)؛ یعنی: «هر کسی چشنده‌ی طعم مرگ است و به سوی ما بازگردانده می‌شود». در واقع، مرگ و زندگی هر دو مخلوق خداوند هستند و ابزاری برای آزمون آدمی می‌باشند: «الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا» (ملک: ۲)؛ یعنی: «مرگ و زندگی را پدید آورد تا شما را بیازماید که کدامتان نیکوکارترید».

اما رابطه‌ی مرگ و زندگی، معکوس است؛ یعنی با هر نفسی که می‌کشیم، گامی به سوی مرگ بر می‌داریم؛ از زندگی دور و به مرگ نزدیک می‌شویم. ما هرگز نمی‌توانیم از «مرگ» فرار کنیم؛ چون مرگ تنها واقعیتی است که تغییر نمی‌کند: «إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُمْ مَيِّتُونَ» (زمر: ۳۰)؛ یعنی: «تو می‌میری و آنها نیز می‌میرند». انسان، آغازش نطفه‌ای بی‌مقدار و فرجامش مُرداری بویناک است. اگر کسی خود را دوست خدا و نزدیک به او بشمارد، از یکسو چنان زندگی می‌کند که رضایت خدا را تامین نماید و از سوی دیگر، از مرگ نمی‌هراسد و در آن تردید نمی‌کند.

مرگ‌اندیشی در نظام دینی ما، ارزشی والا و نشانه‌ی ایمان و خداباوری انسان است. مرگ‌اندیشی فوایدی دارد که به کارگیری آن، زندگی انسان را با هدف‌مندی، آرامش و سلامت اخلاقی و روانی درمی‌آمیزد. این فواید عبارتند از:

- ۱) استفاده‌ی بهینه از زمان و عمر: مرگ‌اندیشی موجب می‌شود تا قدر عمر خود را بدانیم و از آن به‌عنوان یک فرصت، بهره‌مند شویم. اگر مرگ نبود ما از زندگی خود هیچ استفاده‌ای نمی‌کردیم. ما انسان‌ها هرچه فرصت را تنگ‌تر ببینیم از آن بیشتر استفاده می‌کنیم. و مرگ‌اندیشی، با هشدار محدودیت زندگی، آدمی را به استفاده‌ی بهینه از آن وادار می‌کند.
- ۲) ترک زشتی‌ها و ظلم‌ها: اگر انسان به یاد مرگ و پس از مرگ باشد، از بدکاری‌ها باز خواهد ایستاد و برای تحقق اهداف و آرزوهای خود، ضوابط اخلاقی و حقوق انسانی را پایمال نخواهد کرد. چراکه مرگ‌اندیشی ما را متوجه می‌کند که همه‌ی مالکیت‌ها، از دست‌رفتنی هستند، نه ماندنی؛ و همین امر، انگیزه‌ی انسان برای مالکیت‌های بی‌ضابطه، تعرض به حقوق دیگران و دیگر ظلم‌های احتمالیِ پیرو آن را کاهش می‌دهد.
- ۳) ترک دلبستگی به دنیا: یکی دیگر از فواید مرگ‌اندیشی، آن است که مرگ، فناپذیری و ناماندگاری هر چیزی را که در زندگی پیش می‌آید یادآوری می‌کند؛ یعنی بهتر از هر پدیده‌ای به ما تذکر می‌دهد که هرچه پیش می‌آید رفتنی و ناپایدار است.
- ۴) مهار سرکشی و طغیان: انسان‌ها گاهی گمان می‌کنند که بیش از حد در سرنوشت خود دست دارند و این باعث نوعی استغناء و در نتیجه طغیان می‌گردد. مرگ‌اندیشی موجب ترک طغیان و تسلیم انسان در برابر خداوند متعال می‌شود.